

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21259>

Özet

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i (EÇDÖ), bireylerin erkeklere kar?? geli?tirdikleri karma??k ve çeli?ik tutumlar? ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir psikometrik araçtır. Ölçek, **Nuray Sakall?-U?urlu** taraf?ndan 2008 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanm??tır. Bu uyarlama çalışması, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü bağlam?nda incelenmesini ve geçerli bir ölçüm aracı olarak kullan?ma sunulması? sağlam??tır. EÇDÖ, iki temel alt boyutta (Dü?manca ve Korumacı Tutumlar) erkeklere yönelik önyargılar? de?erlendirir.

Anahtar Kelimeler

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i, EÇDÖ, uyarlama, çeli?ik cinsiyetçilik, dü?manca tutumlar, korumacı tutumlar, sosyal psikoloji, tutum ölçe?i.

Yazarlar

Nuray Sakall?-U?urlu

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin erkeklere kar?? sahip oldukları, aynı anda hem olumsuz hem de görünüşte olumlu ö?eler barındıran **çeli?ik tutumlar?** bilimsel yöntemlerle ölçmektir. Bu tutumlar genellikle toplumsal cinsiyet rolleri ve güç dinamikleri çerçevesinde ortaya çıkar.

Türkçe uyarlamasının spesifik amacı ise, uluslararası alanda kullanılan bu önemli ölçe?in, Türkiye'deki sosyal psikoloji ve toplumsal cinsiyet araştırmalarında güvenilir ve geçerli bir araç olarak kullanılabilmesini sağlamaktır. Ölçek, özellikle erkeklere yönelik cinsiyetçilik algısı? ve bunun sonuçları? incelemek isteyen araştırmacılar için tasarlanm??tır.

Yapı

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i (EÇDÖ), çeli?ik cinsiyetçilik teorisinden yola çıkarak, erkeklere yönelik tutumları? iki ayrı ancak ilişkili boyutta var olduğunu kabul eden bir yapı? üzerine kurulmuştur. Bu iki boyut, bireyin erkeklere kar?? besledi?i karma??k duygusal ve bilişsel tepkileri temsil eder.

Ölçek, toplamda 19 maddeden oluşan ve iki temel faktöre ayrılan bir yapı? sergiler:

Erkeklere ?li?kin Dü?manca Tutumlar (EDT): Bu faktör, erkeklerin kadınlar üzerindeki baskınlı??ı, gücünü ve kontrolünü peki?tiren aşkça olumsuz ve ele?tirel inançları? içerir. EDT, erkeklere yönelik rekabetçi ve a??ılayıcı algıları? yansıtır.

Erkeklere ?li?kin Korumac? Tutumlar (EKT): Bu faktör ise, görünüşte olumlu ve paternalistik olsa da, aslında erkeklerin üstünlüğünü ve kadınların belirli alanlarda onlara bağımlı olmaları gerektiğini ima eden inançları kapsar. EKT, erkeklerin "koruyucu" veya "sahilayıcı" rollere atfedilmesini içerir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliği, faktör analizleri ve alt boyutlar arasındaki korelasyonlar aracılığıyla desteklenmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin teorik olarak beklenen iki faktörlü yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Faktör yüklerinin güçlü olması, maddelerin ilgili yapıyı ölçmedeki etkinliğini göstermektedir.

Yapılan analizlerde, **Erkeklere ?li?kin Düşmanca Tutumlar (EDT)** faktöründeki madde yüklemeleri 0.46 ile 0.72 arasında değişmektedir. **Erkeklere ?li?kin Korumac? Tutumlar (EKT)** alt faktöründeki yüklemeler ise 0.48 ile 0.79 arasında yüksek düzeyde bulunmuştur. Bu yüklemeler, her iki alt boyutun da kendine özgü yapıları barındıran bir şekilde temsil ettiğini kanıtlamaktadır.

Ayrıca, EDT ve EKT alt boyutları arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($r = 0.20$, $N = 836$, $p < 0.01$) tespit edilmiştir. Bu bulgu, erkeklere yönelik çelişik tutumların tek boyutlu olmadığını ve düşmanca ile korumacı bileşenlerin bir arada bulunabileceğini desteklemektedir.

Güvenirlik

EÇDÖ'nün güvenilirliği, iç tutarlılık ve zamana karşı kararlılık (test-tekrar test) yöntemleriyle incelenmiştir. İç tutarlılık güvenilirliği, **Cronbach Alfa katsayısı** kullanılarak hesaplanmıştır.

İç Tutarlılık: 19 maddelik ölçek için hesaplanan Cronbach Alfa katsayısı, 824 kişilik örnekleme 0.82 olarak belirlenmiştir. Bu değer, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ve maddelerin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Ölçek, 21 günlük bir arayla aynı gruba ($n = 110$) tekrar uygulandığında, iki uygulama arasındaki korelasyon katsayısı 0.80 ($p < 0.01$) olarak saptanmıştır. Bu yüksek korelasyon, EÇDÖ'nün kararlı ve güvenilir sonuçlar ürettiğini teyit etmektedir.

Madde analizleri sonucunda, maddeler ile ölçeğin tümü arasındaki korelasyonlar 0.28 ile 0.56 arasında değişmektedir. Alt faktör bazında ise, maddeler ile her bir faktör toplamı arasındaki korelasyonlar; EDT için 0.38 ile 0.60, EKT için ise 0.41 ile 0.69 arasında güçlü korelasyonlar göstermiştir.

Faktör Analizi

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması sürecinde gerçekleştirilen faktör analizi, ölçeğin orijinal teorik yapısına uygun olarak iki temel faktör altında toplandı?n? ortaya koymuştur. Bu faktörler, **Erkeklere ?li?kin Düşmanca Tutumlar (EDT)** ve **Erkeklere ?li?kin Korumacı Tutumlar (EKT)** olarak adlandırılmıştır.

Faktör analizi sonuçları, 10 maddeden oluşan EDT ve 9 maddeden oluşan EKT alt boyutları birbirinden ayrı?masına rağmen, aralarında pozitif yönde ilişki bulunmasıyla, bu tutumların çeli?ik bir yapı?nın parçaları? olduğunu desteklemektedir. Madde yükleri, her bir maddenin sadece kendi alt boyutuna yüksek oranda katkı sağladığını ve bu durumun ölçeğin yapısal saflığını koruduğunu göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Kendini Değerlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkin Popülasyon

Age Group: Belirtilmemiş (Genellikle üniversite öğrencileri ve yetişkinler)

Population Details: Geçerlik analizi için N=836, iç tutarlılık analizi için N=824 ve test-tekrar test güvenilirliği için n=110 kişilik öğrenci ve yetişkin grupları kullanılmıştır.

Test Methodology: Ölçek, 6'lı Likert derecelendirme formatında uygulanmaktadır. Yanıt seçenekleri, 1 ("tamamen karşıyım") ile başlayıp, 6 ("tamamen katılıyorum") ile sonlanmaktadır. Yüksek puanlar, ilgili tutum boyutunda yüksek çeli?ik duygulara işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Sakallı-Uçurlu, psikoloji, sosyal psikoloji, psikometri, tutum ölçe?i, test-tekrar test güvenilirliği, Cronbach Alfa katsayısı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: nurays@metu.edu.tr

Correspondence Address: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Psikoloji Bölümü (Uyarlama çalışması yapıldığı tarihte).

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in Türkçe uyarlaması 2008 yılında yayınlanmıştır. Ölçe?in akademik veya ticari amaçlarla kullanımı için **sorumlu yazar** (Nuray Sakall?-U?urlu) ile doğrudan iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir. İletişim adresi: nurays@metu.edu.tr

Kaynakça

Sakall?-U?urlu, N. (2008). Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi*, 11(21), 1-11.

Makalenin orijinal tam metnine şu bağlantıdan ulaşılabilir: turkpsikolojiyazilari.com

Ölçe?in orijinal PDF dokümanı burada mevcuttur: erkeklere-iliskin-celisik-duygular-olcegi-toad.pdf

Erkeklere ?li?kin Çeli?ik Duygular Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 2 alt boyut ve 19 maddeden oluşmaktadır:

Erkeklere ?li?kin Düşmanca Tutumlar (EDT, 10m): Çoğu erkek kadınlar için eşitli?i sözde savunur ama bir kadın? kendilerine eşit olarak görmeyi kaldıramazlar.

Erkeklere ?li?kin Korumacı Tutumlar (EKT, 9m): Her kadın?n kendisini el üstünde tutacak bir erke?e ihtiyacı vardır.